Ч. 28. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem

Львів, 15. липня 1928.

Почтову належитість заплачено гуртом Рік II

ПРАВДА

ЧАСОПИС ДЛЯ НАРОДА

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА" Львів, вулиця Льва Сапіги ч. 26, I. пов.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з. 50 сот. Місячно 1 зол.

ЗА КОРДОНОМ: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

По зміні уряду

Несподівана зміна польського уряду та уступлення маршала Пілсудського зі становища премієра міністрів викликала велике зацікавлення в цілому краю. Деякі журналісти, щоби дещо краще розвідатися в тій справі, удалися до Пілсудського по пояснення тих недавних подій. І Пілсудський перед дневникарями виголосив у тій справі довшу промову, з якої подаємо короткий зміст.

За першу причину свойого уступлення з становища президента міністрів подав марш. Пілсудський те, що він не може погодитися з урядом президента міністрів таким, яким його робить польська конституція. Ця остання—по думці марш. Пілсудського—створила уряд президента держави без влади, якому робиться всякі „свинства та підлости", а чоловіком, що має ті свинства та підлости робити є президент міністрів. Таким чоловіком Пілсудський не міг і не хотів бути.

Як другу причину свойого уступлення подав марш. Пілсудський те, що президент міністрів мусить співпрацювати з соймом, а він не бачить з такої співпраці ніякого хісна. І тут дісталося польському соймові, як ще ніякому иншому в світі. Постійна назва для польського сойму в розмові, то „сойм уличниць", в якому „кождий із послів має право верещати, кидати зневаги, писати очернюючі інтерпеляції, дотикати чести других, має право і привілей заховуватися як свиня і лайдак".

Відношення марш. Пілсудського до польського сойму підчеркує ще й такий уступ: „Стверджую рішуче, що тих пекольних нудів, що віють з соймової салі, я не ніг би витримати навіть пів години. В часі минувшого сойму, який я завсіди називав соймом корупції, я нераз мусів підготовитися до промови як шеф уряду, знаючи з гори, що коли заговорю прилюдно в тій салі, буде це останній день засідання сойму".

Маючи вибір: перестати співпрацювати з соймом, або уступити з свойого становища, він вибрав те друге, заявляючи, що в кожній важній хвилині для польської держави він стоїть до розпорядимости президента держави як президент міністрів, а тепер ще вказівки президента міністрів відносно закордонної політики Польщі залишаються як досі в його руках, не зважаючи на те, що він не є президентом міністрів.

Виїзд Пілсудського

Марш. Пілсудський, який уже від довшого часу západaв на здоровлю, рішив виїхати на курацію та відпочинок до Румунії, перебуваючи частинно над морем і частинно в Сінаю. Подаючи цю вістку, окруження Пілсудського рішучо опрокидує поголоску неначеб він виїз див інкогніто до Єгипту.

Небувалий гураґан

Тими днями шалів над Варшавою небувалий гураґан, який спричинив великі шкоди та потягнув кільканайцять жертв у людськім життю. Шалений вихор перервав всі телефонічні й телеґрафічні получення, зривав дахи з домів, виривав дерева з корінням. Гураґан цей шалів над цілою середущою Польщею. Сила його була так велика, що вітер рушив з місця 60 ваґонів товарових, стоячих на шляху під Білостоком. Ваґони ті вдарили в стоячу перед ними льокомотиву. Наслідком зудару 10 ваґонів упало з насипу. Льокомотива розбита. В селі Якторах, пов. Радзимін, воздушна труба пірвала дві йдучі полем дівчинки та підняла їх у воздух. Знайшли їх без життя, в галузях дерева. В нас у Галичині тревала в цьому часі гарна погода.

11 смертних присудів

По 152-годинних нарадах найвищий московський трибунал проголосив присуд у справі донецьких саботажів. Трибунал потвердив істнування противобольшевицької орґанізації, розгалуженої в цілому донецькому басейні. Осередками її мали бути Харків і Москва. Орґанізація та була в зносинах із перебуваючими за кордоном бувшими власниками копалень та декотрими заграничними урядовими інституціями. Зпоміж 53 обжалованих 11 засуджено на кару смерти. Що до шістьох засуджених на смерть, трибунал беручи під увагу їх жаль та високі технічні здібности, віднісся до ЧІК-а за злагідненням кари. 34 обжалованих засуджено на кару тюрми від 1 до 10 літ, покищо завішуючи виконання кари. Чотирьох обжалованих звільнено.

Большев. поготівля

Доносять із Гельсінґфорсу, що большевики укріпляють граничну лінію між Фінляндією а Совітами. На великих просторах ріжних залізничних лінії не перепускають подорожних інакше, лише зі завязаними очима та перевівши вперед у них особисту ревізію. В Фінляндськім Заливі муневрують численні совітські воєнні кораблі. На границю стягають большевики велику кількість піхоти артилерії та саперів. Все те непокоїть Фінляндців, які підозрівають, що Совіти потайки лагодяться до війни. Увагу звертає ще й те, що залогу Ленінграду збільшено до 150 тисяч людей, з многими частинами наколесників, кулеметів та кавалерії.

Югославянський уряд уступив

З Білгороду доносять, що югославянський уряд на засіданні ради міністрів дня 4-го ц. м. рішив остаточно уступити. Премієр Вукіцевич передав уже королеві збірне прохання членів уряду про звільнення. Новий уряд буде мабуть урядом коаліційно-фаховим.

Новий президент Мехіка

В Мексику відбулися вже вибори президентом Мексику на 6 років. Обрено під нечуваним терором всесильного ген. Обреґона, якого очевидно й вибрано президентом Мексику на 6 років. Обреґон одержав біля 2-ох міліонів голосів. Обреґон був правою рукою Калеса у переслідуванню католиків та його руки сплямлені кровю невинних жертв. Тож зміна президента мексиканським католикам правдоподібно не принесе ніякої полекші.

Позір! Зміна адреси!

З ДНЕМ 1. СЕРПНЯ Ц. Р. АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ „Н. ЗОРІ", „ПРАВДИ", „ПОСТУПУ", „БЕСКИДУ" БУДЕ:

Львів, ул. Кльоновича ч. 8, II. пов.

Телефон 4-48.

Розвязка соціяльного питання по науці Христа і св. Церкви

Нинішні часи дуже тяжкі. Над всіми нами затяжіло немов якесь тяжке, оловяне віко, під котрим нам душно. Всі ми зі страхом думаємо про теперішність та з тревогою споглядаємо в будуччину. Де тільки поглянемо, всюди біда й нарікання. Нарікають селяни, нарікають інтелігенти, нарікають передовсім робітники. Число невдоволених росте з дня на день. У всіх краях і державах даються чути кличі про зміну й направу дотеперішного ладу про поладнання так званого соціяльного або суспільного питання.

Щож то є соціяльне питання? Є це питання, як уладнати взаїмні відносини та пожиття богатих і вбогих, роботодавців і робітників, загалом всіх верств і станів так, щоби кождий одержав те, що йому по справедливости належиться. Це питання не є легке до розвязки. Бо дуже тяжко є відмірити взаїмні права й обовязки богатих і убогих. Кождий чоловік, коли набув якесь право прим. до маєтку, старається боронити його і не хоче ніяк позбуватися свого права. З другої знов сторони бідак, видячи, що хтось другий посідає більше від нього, уважає це за несправедливість і зависним оком споглядає на богатства свого ближнього. — А ще й друга трудність находиться у тім питанню: Іменно з трудного положення убогих верств користають всякі несовісні агітатори-демагоги, котрі зовуть себе одинокими оборонцями вбогого, працюючого народу і вони, розсіваючи лож і ненависть поміж селянами й робітниками, обіцюють їм о много більше, чим взагалі можна їм дати і через те звихнули їх здоровий суд так, що кождий, хто приносить їм менші обіцянки, наражуеться на підозріння, що звязався з богачами на шкоду працюючих. Це найліпше можна було пізнати в часі виборів.

Що поміж поодинокими верствами людей запанували нездорові відносини, цего ніхто заперечити не може. З одної сторони стоять богачі-капіталисти, що зібрали у своїх руках майже всі скарби землі, золото та капітали, а з другої сторони стоять міліони й міліони бідаків-робітників, що в холоді й голоді працюють на кусень хліба та навіть на него не можуть достаточно запрацювати. Щасливі ще до певної міри ті, що мають бодай яку-таку працю й заробок. Бо є много-много таких, що взагалі нічого робити не можуть, бо не находять праці. На шкоду робітника вийшли новочасні фабрики й винаходи, котрі уможливили при малім накладі праці й часу виріб найбільшої скількости товарів. Через те тисячі рук, способних до праці, стали непотрібними.

Ізза цего, що капітали дісталися до рук немногих одиниць, крім робітників попали також в нужду й селяни і ремісники. Бо всі вони залежні у великій мірі від капіталістів. І так швець наприм. робить чоботи, столяр чи другий ремісник инші річи, рільник в поті чола управляє свою ріллю, а однак головний зиск з їхньої праці тягне й забирає найчастійше богатий купець-спекулянт та лихвяр. Бо він ставить на ті всі вироби таку ціну, яка йому подобається. Правда. Поміж нашим народом нема такого роздвоєння, бо в нас нема богачів-капіталістів, але й наші люди, особливо селяни є зависимі від чужих капіталістів.

А чи є який спосіб на те, щоби направити ті нездорові відносини, щоби запобічи нужді серед працюючих мас? — Від кількох десяток літ так звані соціялісти підносять клич, що вони потраплять це зробити, що направлять долю робітника й селянина. Якимже способом хотять вони це перепровадити? Щоби розвязати соціяльне питання, соціялісти і всі ті, що йдуть за їх наукою, підбурюють передовсім убогих проти богачів, ширять між ними взаїмну ненависть і ставлять засаду (комуністи) що треба скасувати всяку приватну власність, всі земські добра мають бути спільною власністю всіх людей а заряд над ними треба віддати представникам громад або держави. Думають в той спосіб найти раду на всі суспільні браки, надіються, що доходи й користи дадуться рівно розділити поміж усіх людей.

(Дальше буде).

Які блуди повстають з незрозуміння св. Письма?

(о. С. К.) Люди неусвідомлені, читаючи св. Письмо, надають деяким описам инше значіння від того, яке сі описи посідають від освічених св. Духом авторів. Годі на сім місці усі блуди вичислити. Вистарчить, якщо наведемо найшкідливші.

І так в наслідок незрозуміння св. Письма, чимало людий в XVI століттю хотіло завести многоженство. Свої погляди опирали на тім, що в Старім Завіті патріярхи Авраам, Яков і т. п. мали по кілька жінок. Божественний Спаситель остро заборонив многоженство.

Инші знов, зле розуміючи деякі вирази в св. Письмі, не узнавали чужої власности, а річи чужі присвоювали собі як власні.

Усі секти, які вийшли з протестантизму, не узнають св. Тайн, або припи-

---

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 15

Гетьман Богданко

— Волю несемо вам нещасні невольники-галерники! — закликав князь Богданко, тільки появився на споді галери.

Гей, як зраділи бідні невольники, як заметушилися!

— Воля, воля! — лунало кругом.

Запорожці кинулися розковувати невольників. Наставник над галерниками трясся мов лист трепети, пощади в запорожців благаючи.

А князь Богданко каже:

— Твоє життя в руках отсих визволених невольників! Як вони помилують тебе, то жити будеш, а як ні, пропало твоє життя.

— Я, я... прийму християнську віру, я буду християнином — лепетав у смертельному жаху — наставник...

— Брати! — звернувся князь Богданко до визволених веслярів-невольників — судіть його, жити йому, чи погибати!

І виступив один із веслярів тай каже:

— Він потурнак! Для лакімства нещасного вирікся віри своєї християнської й із усіх найлютіше знущався над християнськими каторжниками. Не мав милосердя нікому, не давав пощади нікому. Хоч не один каторжник упадав зі знесилля, він нагаєм із таволги добував із нього останки зусиль і змушував до праці. У справжніх турків наставників було часто милосердя, а в нього не було. Він хижий звірюка! Не мав він милосердя, нема й йому милосердя! Смерть потурнакові котюзі!

— Смерть, смерть, потурнакові котюзі! — кричали веслярі кругом. — Смерть, смерть!

— Суд виданий! — сказав князь Богданко. — Та не гинути йому ні від кулі, ні від шаблі козацької! Не варта ти такої смерти! Звяжіть його кріпко мотуззям, привяжіть тягар який та в море киньте, рибам на поталу!

І метнулися невольники вязати потурнака, а він дальше руки простягає, та благає пощади. Та дарма, розярені невольники не слухають його благань, вяжуть кріпко мотуззям та важку, залізну кулю в ногах йому прикріплюють. —

—Підеш потурначе, на сам спід моря рибам-людоїдам на снідання — приговорюють.

І підняла його яка двацятка рук у гору тай жбурнула в море.

Інших наставників і їх помічників по милували, як що вони згодилися прийняти христову віру. Та були й такі між ними, що не хотіли вирікатися своєї віри. З шаблюкою кидався неодин із них на невольників і заподожців і кричав:

— Прокляті джаври! Я згину, але ще багато вас пішлю на сам спід пекла на погибель!

І гинув на козацьких шаблях.

І якась мимовільна пошана будилася в серцях завзятих запорожців до них, до цих завзятих противників, що воліли смерть, як зраду своїй вірі за дарування життя.

А тимчасом інші запорожці забирають із галери все вартісне, золото, срібло, дорогоцінности, та стріливо, оружя, мечі й гармати й виносять на чайки.

І зголошують отаманові:

— Батьку, отамане! Вже все вартісне з галери перенесене на чайки!

— Ну, тепер пересідаймося назад на чайки. На кожну чайку беріть ще по двох по трох визволених невольників. А галеру затопити!

—Шкода, — каже Шах — гарна будова! Моглаб нам придатися!

— Ні, — каже отаман Богданко — нам не вигідно буде з нею. Щеж треба нам погуляти на побережі тай там ждуть невольники визволу. А галера спиновалоб наші руки.

За хвилину всі були на чайках. А галеру затопили.

Як біла птаха перехилилася вона на бік і пірнула під воду. Вода захвилювавала, зашуміла й вигладилася поволи.

А козаки поплили...

Тихо поплили чайки навантажені

сують їм не те значіння, яке посідають в католицькій Церкві.

Чимало людий, толкуючи зле св. Письмо, має цілком мильне поняття навіть про особу Божого Сина і взагалі про Пресв. Тройцю.

До яких нісенітниць може довести мильне розуміння св. Письма, вистарчить згадати, що майже всі секти російські, яких є така скількість, опирають свої науки на св. Письмі. Чимало з тих сект вивертає не тільки порядок релігійний, але також суспільний, спричинюючи сим чималі шкоди ближнім. Є приміром секти, котрі немилосерно калічать свої тіла так, що позістають в життю калíками до самої смерти. Инші знов покидають свої родинні огнища, не хочуть нічим занятися, тільки волочаться та жиють о прошеним хлібі. Є й такі, що ширять страшну розпусту. Кождому з нас стоять ще живо перед очима звірські оргії ославленого російського сектаря Распутіна. Бачимо отже наглядно, які блуди та як відстрашаючі речі родяться з незрозуміння св. Письма. І сі блуди множаться безнастанно і мусять множитися, бо хто не слухає Божого Обявлення, що його стереже Церква, „є як галузка від пня відірвана й призначена на поломання, або як порох, що його вігер ту і там розмітає. (Пс. 1).

З церковних справ

Зїзд Епископату Польщі

Вдбувся він 26 і 27 VI. червня в Ченстохові. У зїзді взяло участь 19 архіеп. і епископів, з наших Митрополит Андрей Шептицький і Епислоп Йосафат Коциловський. Зїзд занявся деякими питаннями з области релігійного життя і церковної адміністрації. Радив над способами швидшого виконання Конкордату особливо тих його артикулів, що до котрих прийшло вже до порозуміння між Церквою і державною владою. Між иншими радили над потребою основання лічниць для недужих священиків. Зїзд вислав до Св. Отця письмо з проханням апостольського благословення для праці Епископату.

Памятник папі Верединктови XV.

В церкві св. Петра в Римі поставили величавий памятник помершому папі Венедиктови XV. Посвячення цего памятника відбудеться цего місяця.

Читаннє безбожних книжок.

Дуже мало людий світських є на стільки в релігії утверджених, щоби могли сейчас відперти всі ті зухвалі закиди і напади на релігію по книжках безбожних. І ще менче є людей світських, котрі зумілиб вмить запримітити ті каплі отруї ту і там повстрикувані по картках книжок нерелігійних. Отруя ся скапує цілими струями з карток книжок, читаних по найбільшій части теперішними людьми, але все вміють її заперфумувати запахом чи то „знання“ чи „фільософії“.

Сі необачні читачі дуже потребують якогось сторожа, щоб остерігав їх в час перед випиттєм отруї. Се робить той старий сторож, вірний слуга людскости, той печаливий опікун, католицька Церква. Хиба що необачні уперті, не оглядаючись на перестороги, хапають руками отрутні книжки та часописи, впиваються отруєю з них улітаючою та забивають в собі віру. Бо хто любується в небезпеці, той в небезпеці гине.

Католицький Народний Союз в Швайцарії.

Це одно з найбільших у світі товариств, яке займається поширенням католицької акції. З його послідного звіту видно, що Союз цей має в 418 швайцарських містах звиж 50.000 членів і числить 600 секцій. На сьогорічних зборах уложено новий статут. Після того статута католицький Народний Союз обовязується: 1) Удержувати та поширювати католицьку віру і католицьке життя і стерегти прав та свободи католицької Церкви. 2) Боронити моральности. 3) Умножувати діла милосердя. 4) Дбати за катол. щколи. 5) Поширяти католицьку пресу та розбуджати запал до католицького світогляду і до католицької штуки. 6) Помагати священству у його пастирській праці, а передовсім в уладжуванню місій та реколекцій. Нема що казати, гарна це праця того Союза. Несе вона багато хісна католицькій Церкві, а при тім піднимає в славі і скріпляє у нутрі і на зовні швайцарський весь народ. А чи наші католики по парохіях не моглиб наслідувати в тім католиків швайцарських?

Релігійна небезпека в Росії.

Предсідник III. Інтернаціоналу Бухарін, як повідомляють німецькі катол. часописи, звернув в одній зі своїх останніх промов увагу на небезпеку, яка грозить російському комунізмови таки з його власних рядів. Найбільша небезпека — на думку Бухаріна — це релігійне відродження, що охопило не тільки жіноцтво, але яке сильно проявляється серед російської молоді. Крім православної церкви розвинули теж живу діяльність у промислових центрах ріжні дрібні секти. В деяких партійних осе-

---

добичею та зі залогою побільшеною визволеними бранцями.

Тихо пливуть чайки та бистро, бо вітер попутній. І запорожці щогли підняняли, вітрила розпустили. Є спочивок козацьким рукам, завзятою січею змученим, не треба так дуже веслувати.

Тихо пливуть чайки, та в чайках гамірно, гамірно...

Козацтво розпитує в бранців про всяку всячину.

А й бранці мають про що питати. Є між запорожцями люде з їх околиць, є навіть з цих самих сіл.

Ось сивий уже, сивий не зі старости, а з журби й туги та терпінь, бо дужий іще чоловяга питає в козака:

— А давно, Петре, як ти на Січ пішов?

— Не давно, татусю, — відказує молодий козак, — ось через місяць що йно рік буде...

— Це справді недавно — признає перший. От, я вже пятнацять літ не був у нашому Ценеві, то вже шмат часу...

— А вжеж! — притакує запорожець. Я ще тоді малим хлопям бігав по болоні понад нашу Ценівку. Не знав ще ні горя, ні лиха — зітхнув козак. — А потім утікати прийшлося...

— Утікати? А через віщо!

— Через плюгавого оконома! Він на панщині побив мою жінку, а я тоді засівся на нього з ломакою. Думав сперіщити добре, а вийшло що інше. Замість по спині, засягнув по голові й клятий оконом повалився без духа. Я в ноги, та до хати! А на другий день уже приходили за мною. Щастя, що мене не було дома! Як я вернув, а мати каже: „Хтось убив оконома, а вони за тобою питають. Кажуть, що це ти, бо сліди ведуть до нашої хати.

— То таки я, мамуню! — відповідаю мамі. А мама руки заломили: „Боженьку, що буде! Навіщо ти це зробив?!“ А я їм кажу: „Я, мамо, не хотів його вбити, тільки набити добре, пімститися за знущання над вами! Та він голову підіпхав, ломака засягнула по голові й він повалився неживий“. А мамуня руки ломлять: „Падонькуж мій нещасливий! Щож тепер буде з тобою, щож тепер ти вдієш нещасний?!“ „А ніщо, мамо,“ кажу їм — не можна мені тут ні хвилиночки бути, треба в світ за очі!“ „В світ за очі?!“ плачуть мама — та кудиж ти втечеш, синоньку, від них?!“ „А туди, мамуню, куди їх руки не сягають, де всім покривдженим захист — на Запороже! Благословіть мене, мамуню, на дорогу! Поблагословили мене мамуня, а я в ліс та лісами аж у Винницю зайшов, а відтіля полями на Умань, а там і в степи тай на Січ. Одну просьбу маю до вас, татусю, як вернете в село, скажіть моїй мамуні, що бачили мене живого та здорового... сказав дріжучим голосом козак.

— А вжеж, що скажу — відповів, недавній каторжник! Тай тобі старатисяму передати вістку від мами. Тяжко воно буде, правда, та я вже подбаю. Хтось усе й із нашого Поділя на Запороже тікає. Я вже буду питати за такими. До смерти буду вдячний і тобі й усему війську запорожському за визвіл із турецької каторги.

Осьтак розмовляли недавні каторжники з запорожцями, пригадували давнє, розпитували про теперішнє...

— Як в краю? Як у моєму селі? — чулися питання каторжників.

А отаман Богданко Ружинський розпитував про це, де на Чорноморському побережі найбільше християнського невольника.

І кажуть йому бранці:

— Найбільше то в Кафі, та їх тамечки добре стережуть, місто сильно укріплене. Тай уже знають і Турки й Татари про те, що ти, пане отамане, гуляєш по Чорному Морі. А Кафи вони стережуть над усе, бож там їх маєток, там головний торг невольниками з усіх усюдів. Напевно вже там війська повнісінько...

А козацтво на те:

— Ну, то що, що війська повнісінько, але кілько бідного невольника визволилиб ми відразу.

(Дальше буде.)

редках майже 60—70% робітників є релігійними. Цій грізній небезпеці треба — на думку Бухаріна — протиставитись активно. Бо як релігія, так і випливаючий з неї російський патріотизм є завзятими ворогами інтернаціональної ідеї большевизму.

Вісти зі Закарпаття

Як доносять часописи з Праги, краєвим президентом для Закарпатської України призначено дотеперішнього віцегубернатора Чеха д-ра Антона Розсипаля, який вернувся з декретом з Праги до Ужгорода. Чехословацький уряд — який до тепер вважав за відповідне для замилення очей держати на цьому пості, ніби „русина“, Бескида, тепер навіть не числиться вже не то з думкою населення, але й закордону й замінює Закарпатську Україну в чеську кольонію.

Кореспондент „Карпатської Правди“ подає такі інформації з Хуста: Не має такого дня, щоб в околиці Хусту не ловила жандармерія селян за ріжні провини й не мине день, щоби на вулицях Хусту не можна бачити гурту бідних, обдертих селян та селянок під сторожею жандармів. Дня 2-го м. м. пригнали за ріжні „провини“ з сіл Нанково та Ніжного Селища більше ніж 20 селян, між ними дуже старих, перед окружного начальника. Там вони плакали й просили начальника, щоби пустив їх до дому, бо не мають кусника хліба і собою, а в дома чекають на них дрібні діти. На це їм відповів урядник, що коли не мають що їсти, то хай їдуть пастися на траву. Петра Михайлика засудили на 2 дні вязниці за це, що його трирічна дитина вийшла сама на вулицю. Він ці два дні відпрацював на дорозі, бо замісць вязниці женуть на примусову працю, але мимо цього жандарм погнав його знову до вязниці. Дмитра Григу засудили за це, що приніс трохи ріща з ліса, а стару жінку з Нанково засудили за те, що коли там перед двома роками були збори, а жандармерія розганяла зібраних по домах, ця жінка мала сказати: ми є й так дома але ви ідіть там, звідки прийшли. Ось так виглядає положення населення в Закарпатті в 10 річницю панування чеського уряду.

Зі світа

Катастрофи — випадки

Під Віднем з висоти 200 метрів упав військовий літак. Двох летунів згинуло. — В Англії на гостинці коло Оксфорду впоперек дороги якісь злочинці розтягнули тонку сталеву линву. Линва тя стяла голови одному шоферови та двом жінкам, які самоходом, не сподіючися небезпеки віхали на цю перешкоду. — В Заливі Арайс (на Спок. Ок.) розбився чілійський корабель. 292 особи втопилося в морі.

Не повелося

Большевицька господарська преса признає вже тепер, що всі адміністраційні репресії совітського уряду, що зміряли до успішного переведення хлібозаготівельної кампанії, цілковито завели. Большевики, щоби унеможливити селянам відпродавати збіжжа приватним купцям, та не допустити до заховання його, заборонили влаштовувати по селах традиційні т. зв. сільські базари, ставили стежі Д. П. У. на сільських дорогах, щоби не допустити до вивозу збіжжа та конфіскувати його й т. д. Все те не довело до ніякого успіху, а навпаки, ще більше загострило боротьбу між селом та совітською владою.

На большевицький спосіб

На рільничій виставі в Ковні сталася слідуюча весела подія. Один із звиджуючих гостий став зі стола згортати виставлені совітськими купцями папіроси. Запитаний чому се робить відповів, що є це папіроси вироблювані в його фабриці, яку загарбали йому большевики. Пояснив збентеженим купцям, що тим разом сповняє большевицький клич: „Граб награблене“, та що большевики не повинні йому це взяти за зле.

Безробіття в Харкові

Вся харківська преса однозгідно стверджує, що безробіття в Харкові просто застрашуючо зростає. Після останніх звітів урядової біржі праці стверджено, що з 1-го липня ц. р. є в Харкові 35.000 безробітних, з того поверх 13.000 жінок та 2.000 підлітків. Боротьба з безробіттям незвичайно важка, бо все господарство Союзу переживає вже від кількох літ важку й затяжну крізу, яка при теперішній господарській політиці большевиків не має найменших виглядів на покінчення. Покищо уряд рятується перед розпукою безробітних мас допомогами, яких загальну суму підвищено останніми днями з 300.000 до 600.000 карб.

Большевицький карний кодекс

Появився в Росії новий кодекс карний, большевицький — себго право, після котрого в Росії мається судити і карати злочини і переступства горожан. То карне право є клясове, то є бере в оборону і лекше карає злочини, по-

---

о. С. КОВАЛІВ 3

З вандрівки по Римі

Зелені травники по обох сторонах опущеної дороги, а поза травниками двома непроглядними рядами лиш гроби й гроби, розвалені вже і безіменні, порослі пахучим зіллям та південними цвітками римської Кампанії.

Римляни хоронили померших за містом, бо в самім місті найдавнійші навіть закони не позволяли нікому хоронити. Не мали властивих кладовищ, але поза міськими брамами, побіч дороги ставили свої гробниці. Дорога Via Appia, характеристична своїми придорожними пініями, була найбільше забудована гробницями. Гробниці були двоякі: звичайні й виставні. Звичайний гробовець складався з колюмни або з каміння в середині вижолобленого й у нім складано попіл зі спаленого тіла, а на верху уміщувано напись, будь на таблиці, будь на низкім стовпі, яка містила імя, назвиско і дату смерти. Виставні гробівці ставлено особам заможним і заслуженим. Були се саркофаґи, прикрашені плоскорізьбами або рід піраміди. Сі саркофаґи складано в якійсь будівлі „званій Mausoleum (гробовець). Був іще третій рід гробів спільних „sepulcrum commune“, де в підземній комнаті складано на полицях урни (ollae cinerariae або ollae ossuariae), які містили в собі попіл людий одної або кількох родин. Сей рід гробівців звався Columbaria, бо на попереділюваних полицях стояли ті урни, як в голубнику гнізда голубів (columba). Урни сі були або з мармору, або випалювані з глини і мали на собі напис, чий попіл у них схований. Таких Колюмбаріїв є повно при дорогах Via Appia, Via Flaminia і Via Latina.

Одним з величавійших гробівців був Мавзолей Адріяна на правім березі Тибру, званий нині Замком св. Ангела. Цісар Адріян вернувши з подорожі зі Заходу 130 р., велів построїти собі гробовець такий, аби своєю красою перевисшив усі, які колинебудь бачив. Був се гробовець люксусовий, цілий покритий мармором з Парос, з написами на честь цісарів в нім погребаних. На верху ліс статуй мраморних і спіжевих, а на самім вершку золочена статуя цісаря Адріяна. В середині дорога спіральна вистелена мозаікою вела до комнати похоронної. Греки боронячися 537 р. перед Ґотами, замкнулися в тім гробівци, а в часі дефензиви товкли на кусні статуї й кидали ними на облягаючих варварів. Цісар Гонорій перезробив його на твердиню. Папа Александер VI. получив сей гробовець за помічю коритара з Ватиканом. Павло III. умістив на верху статую св. Ангела Михаїла, котру Бенедикт XIV. велів здіймити, а умістив кращу. Урбан VIII. допровадив гробовець до стану, в якім його нині бачимо.

Хтонебудь спішить до вічного міста, сей вже здалека видить на тлі південного неба ясніючу промінням сонця точку, котра більшає з кождою хвилею. Се копула св. Петра.

Св. Петро на Ватикані се безперечно найбільший архитвір християнської будівельної штуки не так ізза своєї особлившої краси та превеликого богатства, як радше ізза величезних своїх розмірів. Але теперішння святиня стоїть щойно на місці давної церкви св. Петра. Історія свідчить, що св. апостол Петро поніс мученичу смерть за переслідування Нерона 67 р. по Хр. на Янікулюм, однім із сімох горбків Риму, положенім на західній стороні. Гріб Князя апостолів знаходився в підземній каплиці у стіп Ватикану. Сю капличку, а радше гробовець, мав побудувати папа Анаклет 90 р. Над сим гробом Князя апостолів знималася спершу гарна церква. Її поставив цісар Константин Великий 329 р. на просьбу папи св. Сильвестра. Старинне подання голосить, що при закладанню фундаментів сеї базилики сам цісар Константин копав землю й приніс її на своїх плечах дванайцять кошів в честь дванайцяти апостолів.

Святиню побудовано на взір старих римських базилік. Уся та базиліка

повнені робітниками, ніж такі самі провини і злочини, поповнювані через так звану „буржуазну“ клясу. Отож вже з самого того права бачимо, що в Росії, помимо 10-літнього панування большевиків, ще не перевелися люде, яких большевики називають „буржуями“, але залишилися також „робітники“ — як й були робітниками ще за царських часів. Карне право вичислює аж 34 таких випадків, в яких на „злочинця“ може бути наложена смертна кара. А найцікавійше те, що большевицькі судді будуть мати право карати людей навіть за такі провини, яких карний закон навіть до провин не зачислює. Просто закон дає партійним большевицьким суддям необмежене право карати людей за що небудь, цілком після уподобання судді. Такого закона ще не мала ніяка навіть напів дика держава на світі. — І коли воно так є, то пощо властиво було списувати карний закон, щоби тільки закон на папері був, а судді, щоби робили те, що їм подобається. — Але то большевицька загадка, бо здорово думаючий чоловік ніяк не мігби собі потребу такого „права“ пояснити.

ДОПИСИ

БІЛЬЧЕ ЗОЛОТЕ. (Справоздавче посольське віче).

Дня 24. червня відбулося у нас справоздавче посольське віче о. прал. Куницького. Вже від ранку не бралася людий робота, бо очікували год. 10, на котру було назначене віче. Хлопці повбирані по козацьки увихалися на конях по селі, щоб зібратися за селом і гідно привитати достойного гостя. Надійшла вкінці нетерпеливо очікувана хвиля. За селом почувся спів стрілецьких пісень. „Вже їдуть! вже їдуть...“ одні другим передавали. І дійсно показалась чета козаків на конях, а за нею повозка з послом о. Куницьким і повітовим секретарем УНДА п. Ґоралем. Перед Захоронкою задержалися, бо там зібралася дітвора під проводом ССлужебниць, щоби також привитати о. пралата. Слова привитання і спів діточок так були чудові, що неодин зворушений прослезився.

Віче відбулось на великій площі перед Читальнею. До двох тисяч народа зібралося, щоб побачити того, на котрого серед таких перешкод підчас виборів віддали свій нумер 18. — Віче отворив о. Ант. Казновський, повітовий організатор УНДА. Проводив вічем о. Сем. Гребенюк.

Забрав голос о. Куницький і представив сумний стан нашого народу під Польщею і тяжку працю соймового укр. клюбу в Варшаві. Промову, націховану великою любовю України, нагородили зібрані гучними оплесками.

Богато запитів і просьб предкладали о. послови, як справу шкільну, риболовства, ренти інвалідські, комини, виходки і такі инші адміністраційні кари, якими місцева поліція а за нею влада невиносимо народ переслідує. О. посол відповів, що цілий Укр. Соймовий Клюб знає про всі ті болячки нашого народу, бо вони загальні і всюди однакові і що при отворенню сойму в осени всі справи порушить.

Забрав голос о. Семен Гребенюк і короткими словами подякував о. послови за труди і працю і предложив резолюцію, що нарід зібраний на вічу в числі понад 2000, висказує повне вдоволення з дотеперішньої праці Укр. Соймового Клюбу і просить, щоб дальше заступав і боронив гідно прав цілого укр. народа. Без жадного спротиву піднесенням рук народ засвідчив свою згоду. На закінчення заспівав народ „Ще не вмерла Україна“ і покріплений в спокою розійшовся домів.

Учасник.

Важне для господарів

Правила доброго доєння коров.

1) Доїти скоро. 2) Доїти нараз дві дійки, лежачі навхрест. 3) Доїти цілою рукою а ніколи пальцями. 4) Видоювати до кінця до послідної капельки, бо послідне молоко найлучше (найтовстійше). Коли не видоїться до кінця, то корова дає чимраз менше молока. 5) Доїти все в одній і тій самій годині. 6) Вистерігатися всего, що могло би корову при доєнню непокоїти. 7) Обходитися з коровами лагідно, а ті, що не даються доїти, путати за передні ноги. 8. Заховати якнайбільшу чистоту, як до коров, так й до начинь, до котрих молоко збирається.

Коли корова задержує молоко,

треба їй дати дві літри отрубів, змішаних з пригорщею кмину і ялівцю. При доєнню треба відвернути увагу корови від тої особи, котра її доїть, або її чесати по шиї, або ковтати в роги і т. п. На хребет добре поставити мокре рядно, або натискати рукою. Так треба робити кілька разів, а над худобою не треба збиткуватися, бо то не поможе, а лиш поведе до гіршого.

Бородавки на вимени корови

можна таким способом вигубити: Купи грудку синього каменя, вложи до чистої переваренної води. В тім намочи тоненький шнурочок (добре би мати шовковий), але щоби мок довший час. Тим

аж капала від золота й срібла, бо Папи, цісарі, королі, князі й прочани навипередки її украшували. А хоча Сарацени 847 р. зрабували усе, що побожність попередних віків нагромадила, то однак слідуючі віки старалися сю грабіж винагородити новими датками.

Але дорожшими від золота й срібла були спогади, які вяжуться з сею святинею та з численними її памятками. Майже усі важнійші події з життя Церкви, події історичні з тисячі літ, мали у ній свої пропамятні таблиці або памятники. Тут відбувалися коронації папів і цісарів, свячення епископів, помазування королів; тут збиралися часто князі й володарі, а міліони прочан прибували з усіх сторін світа, щоби при гробі Князя апостолів випросити собі й другим Божі ласки та випросити від Христового намісника благословення.

Тисяч двіста вісімдесять літ перетревала ся святиня й уступила місце новій, більшій та ще кращій, ще величавійшій, до здвигнення якої причинилося двайцять папів та ціле покоління найславнійших будівничих. Коли за папи Миколи V. (1447 р.) стара базиліка стала грозити заваленням, порішив сей папа будувати нову святиню. Будову розпочато 1453 р. під управою фльорентійського будівничого Бернарда Ґамбарелі званого Росселіном. По трьох роках будови смерть папи перервала праці. Папа Павло II. продовжав будову через короткий час і віддав управу Юліянові де Санґальльо. Аж доперва енергійчний Юлій II. по пятьдесяти літах застою забрався до діла 1506 р. До його виконання покликав папа ріжних будівничих, з яких кождий предкладав свої пляни. Побіду відніс плян Браманти, як найгарнійший і найпрактичнійший.

В пляні Браманти було базиліку Константина увінчати Пантеоном. В тій ціли задумав він побудувати кольосальну базиліку о просторі 24.200m² в виді грецького (рівнораменного) хреста, а на перехрестю рамен умістити копулу так велику, як Пантеон; кругом неї, на раменах хреста, подавати чотири менші копули, наче діти одної великої матери. Його плян затвердив папа і дня 18. квітня, 1506 р., в присутности 35 кардиналів положено угольний камінь під філяр св. Вероніки. Браманте забрався до діла. При найбільшім поспіху удалося йому вибудувати чотири величезні філяри під копулу й получити їх луками, та виставити головний корабель й покрити його склепінням. Смерть 1514 р. перервала дальшу його працю. Його наслідники або скоро вмирали (як Санґалльо, Рафаель, Джіокондо), або стали вводити нові зміни в данім пляні Браманти (пр. Перукчі).

Щойно ґеніяльний Мікель Анджельо 1546 р. піднявся дальшої праці. Передусім закинув усякі зміни в пляні Браманти, почині свої попередниками, і вернув до його первісного пляну; поробив в нім однак конечно потрібні зміни, зменшив його на 14.500m², скріпив філяри під копулу, якої будову провадив з найбільшою штукою, і до якої поробив відповідні пляни й моделі для своїх наслідників. Йому то належить завдячити, що згадана копула при своїх нечуваних розмірах, має легкий вид, і що нині уходить за недосяжимий архитвір будівночої штуки.

По смерти Мікель Анджеля 1564 р. продовжали дальше працю після його плянів Vignola і Giacomo della Porta, який упослід 14. мая, 1590 р. копулу скінчив. Вісімсот робітників працювало щодня безнастанно, а сам Сикст V., якби прочуваючи свою скору смерть, доглядав і приспішав будову. За Григорія XVI. 1703 р. укінчено ліхтарню на копулі й покрито середину гарною орнаментикою, а заразом покінчено бічні каплиці. Бракувало тільки фасади, а величаве діло булоб покінчене.

(Дальше буде.)

шнурком перевязати бородавку, але не сильно, щоби не дразнити шкіри. Другого дня стисни шнурочок сильнійше, третього дня ще сильнійше й бородавка відпаде.

Як зменшити шкоди спричинені градом.

Як кождого, так і цього року загрожує землеплодам град, що може причинитися до великих втрат в господарстві. Щоби ті втрати зменшити, повинен вже тепер кождий господар обезпечити засіяні поля перед градом, а як що град пошкодить або вибє цілком деякі рослини, старатися використати ще цього року землю вдруге. Шкоди градові бувають ріжні і тому не можна зрікатися цілком ушкодженої рослини, але треба старатися її піддержати в рості, щоби ще цього року дала збір. Збіжа ушкоджені градом перед цвітом не є ще цілком пропащі. Якщо град вибив колосові рослини, заки вони зачали цвисти, то оставші рослини треба викосити, поле погноїти гноївкою або салітрою і поскородити Такі рослини пустять ще бічні стебла, розростуться в корч і дадуть малий врожай. Головно ячмінь визначається великою силою росту по скошенню і тому по градобиттю можна його ще вратувати. Рослини вибиті цілком в часі цвіту або по нім є пропащі. Таке поле треба переорати та посіяти другу рослину. Лише частинно виломані не затовчені градом до землі дадуть ще того року збір. Рослини ушкоджені градом лише на поверхні землі, як буряки, бараболя, у яких знищив град лише листя, треба знищене листя пообривати, а рослини підкріпити азотовими погноями. Бараболі і бураки будуть рости дяльше, випустять навіть нове листя, збір однак буде дещо менший. Корінь бурака ушкоджений градом треба витягнути, бо може кинутися гниль, що знищить його цілком. Стручкові рослини по прикошенню не відростають, лише один бобик пускає бічні гони, що пізніше цвитуть і завязують овочі. Як що град стручкових рослин не знищив цілком, лише частинно ушкодив, то тоді треба їх полишити в спокою, а вони будуть дальше рости. На переораних полях по градобиттю в червні можна ще засіяти ріпу стернянку, ярий ріпак, чотирорядовий ячмінь, мішанки трав, гречку, а також кукурудзу на зелену пашу. На добрих землях можна сіяти пашні бураки. По градобиттю в липні можна обсівати поля турніпсом (ріпа стернянка), мішаниною вики і гороху, а також гречкою.

Загрожена позиція

„Рідній Школі“ необхідна негайна поміч!

Положення „Рідної Школи“ зі скрутного перейшло в критичне. Стан довгів „Рідної Школи“ не зменшився, а натомість прибули нові негайні нетерплячі проволоки видатки і зобовязання.

Найбільша журба — це невиплачені платні учительству народних і промислово-дообразуючих шкіл та захоронок „Рідної Школи“. В часі коли учительство державних шкіл і приватне учительство инших народів матеріяльно забезпечене може ужити ферій на відпочинок для набрання нових сил до нової праці — наше приватне учительство остає без теріяльних засобів, зневірене, в розпуці, не знаючи, як перебути та прожити завтрішний день.

Такий стан не сміє довше тревати, бо він загрожує основам нашого приватного шкільництва, яке після масової переміни українських державних шкіл на польські зглядно утраквістичні — одиноке совісно виконує високе завдання українського національного виховання. Якщо негайно не наспіє значна матеріяльна підмога, то неминучо грозить частинна ліквідація кляс і шкіл „Рідної Школи“. Який був би це страшний удар для українського народу — ясно.

Та ми віримо, що українська світська і духовна інтелігенція, українське студенство, що перебуває на феріях, українські економічно-фінансові інституції, кооперативи, ріжного роду товариства і взагалі весь український народ тут і за кордоном не допустить до такого нечуваного сорому й упадку, якого наслідки не дадуться навіть передбачити. Ми віримо, що наше українське громадянство прийде зорганізовано й поодиноко з негайною надзвичайною допомогою „Рідній Школі“ та уможливить її вийти з цього катастрофального положення.

Гроші слати до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10., зазначуючи: „надзвичайний даток“ та викликуючи знайомих. — Також устроювати вистави, фестини, прилюдні руханкові пописи й забави з доходом на „Рідну Школу“.

Ніхто не сміє відказатися від негайної доразової допомоги для „Рідної Школи“ без огляду на це, чи остав дома чи виїхав на літниско.

Ратуймо поки час! Два рази дає хто зараз дає!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“:

Омелян Терлецький — місто голова. **Андрій Зелений** — за секретаря.

ВОЛЬФ ХАЗЕР.

Мелямед Хаскель-бен-Йосеф

(Продовження.)

Один Цві не співав, тільки стояв і позиркував у другу кімнату, де веселе товариство нічого собі не робило зі святочного настрою всього „мінією“ і забавлялося веселою розмовою. Нараз висунувся ізза стола і звернувся до Іцка з таким словом: — Вже пізна година, а я ще маю почитати дещо з Ґемури і голова в мене болить. За ваше здоровля випю і піду, „Шулем“[12])! — кивнув до Іцка випив чарку, кивнув усім головою й пішов. Іцко відпровадив його до дверей. В дверях ще раз глипнув на веселе товариство, прошипів одно слівце: „ніддуй“ поцілував „месісе“ й пішов. Десять борід і десять штрамелів обернулися наче на команду на миг до дверей а відтак у той бік, де сидів мелямед Хаскель, наче шукаючи в нього порятунку, що він якось зопоможе, щоби затерлося немиле враження, яке викликав Цві.

Покивав старий головою, якось болісно всміхнувся підніс палець правої руки в гору і сказав тільки:

— Молоде пиво ще з дріжджами!

— Умайн! — докинув Ківе. — А тож треба жити і другим дати жити. Цвієню, Цвієню, це не Ерец Ісруель, це Ерец Ґоїш... І може добре, що це не Ерец Ісруель. Щоби прийшлося діяти, якби тут була Ерец Ісруель? Не булоби ґоїв? І хто на нас робивби тай хто нам гроші до кишені наганявби?

— Умайн, умайн! — потакували другі і знов знявся той любий, правдиво-жидівський гамір-гармідер, де всі нараз говорили, руками й головами вимахували а один одного не в силі був зрозуміти. Підійшов до гурту з другої світлиці Кеніґів гість, власник камяниці і як уже знаємо фондатор Урон-Койдишу, Нухим Беґляйтер. Прийшов в капелюсі на голові. Між так побожне товариство не мав відваги явитися простоволосим. Господар хати раб Мойше зірвався з крісла і посадовив шановного гостя біля Хаскеля, в те саме крісло, де перед хвилиною сидів Цві. Раб Нухим був зівсім відмінного покрою як решта товариства. Якщоби не гачкуватий ніс та не надто золотистого відтінку борода й кучеряве волося, можнаби його вважати з вигляду й одягу звичайнісінським Европейцем. Пейсів ані сліду а й під краваткою на снізно білому горсі сорочка теж; ані сліду лейбика від ціцелів-торочків. Коротка чорна маринарка й камізоля, штани сіро-біло-пасмисті, черевики з брунатної шкіри. В місті рідко появляється, бо крім камяниці, пощастило йому недавно набути за дешеві гроші фільварок в недалекому селі від одного ґрафа, що... ну потрібував грошей. Нухим там уже від кільканацяти літ був посесором, а що в свойому часі викупив собі в нашому кагалі такий документик, що називається „хазуке“[13]), то й скоріш вдалося йому заволодіти фільварком. Як за інтересами приїздив, бувало, до міста, то завжди ставав у приятеля Кеніґа, а ночував чи він чи хто з його рідні, як бували в місті в осібній кімнатці — в камяниці, яка лучилася стіною з помешканням Кеніґа й мала осібний вхід із ґалерії.

Кеніґ доливав до чарок вишняку, правовірні сусіди то попивали, то хрупали тверді „кіхали“[14]) з перцем, або медівником та иншими всілякими „лейкех“[15]) закусували. Стара Кеніґова ста-

---

[12]) „*Шулем—Хаїм*“! Так Жиди приповідають, як пють один до одного, по нашому „Дай Боже здоровля — Дай Боже й вам!“

[13]) „*Хазуке*“, — грамота, яку купує собі Жид, що хоче вести якесь підприємство в свойому кагалі. Платиться відповідно до інтересу. Приміром якийсь очевидно грошевитий Жидок забажав стати власником фільварку в селі. Купує собі „хазуке“ і від цеї хвилі має право перед лицем кагалу на цей маєток. Певний, що ніхто другий з Жидів вже йому там не перешкодить. Від тепер цей фільварок його (звісно Тальмуд учить, що вся земля не власність Жидів. Цей Жидок отже набув частину всесвітнього жидівського добра.)

[14]) [15]) „*Кіхали*“. „*Лейкех*“. = Перше тверді коржі з меду, муки й перцю, друге = медівники, цвібаки. Все печеться на оливі.

КОМУНІКАТ.

В справі „писанки“ на „Рідну Школу“.

Взиваємо всі Кружки „Рідної Школи“, всі українські Товариства і Організації та поодинокі особи, щоби найдалі до 20. липня 1928. р. переслали сьогорічну „писанку“ до каси Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10., та рівночасно прислали зіставлення ВП. Жертводавців.

Хто до 20. липня 1928. р. не надішле готівки і зіставлення до Головної Управи „Рідної Школи“, той не увійде до загального зіставлення сьогорічної „писанки“ на „Рідну Школу“, яке по повітам і громадам виготовляє Головна Управа „Рідної Школи“.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

НОВИНКИ

Жертви вибуху. В Лясковцях на Шлеську стався страшний випадок. На подвірю одного німця бавилося кількоро дітей найденою ґранатою. Вдарена об камінь ґраната вибухла. Наслідок вибуху був страшний. Троє дітей розірвало дословно на кусні. Пятеро віднесло смертельні рани й бореться зі смертю, а четверо із них віднесло лекші рани.

В польських школах. В жіночій ґімназії в Катовицях трапився такий випадок: Перепала при матурі 18 літни Бр. Любельська. Вона приступила в коридорі до предсідника екзамінаційної комісії і з словами: „через вас я третій раз перепала“ вдарила його в лице. Про цю подію списано протокол і віддано справу прокураторові. — В одній школі в Катовицях впали в часі науки до кляси мати і бабуся учениці Яношківни і серед галасливих прізвищ побили вчительку за те, що вона вкарала Яношківну тілесною карою. Справу розглядав повітовий суд в Катовицях, який засудив маму учениці на 8 тижнів арешту, а бабусю на 2 тижні.

Жертви води. В річці Волочатка коло Ліська втопилася дволітня Анна Михальцьо.—В річці Вяр у селі Терках утопилася Марія Дерваль, яка перучи білля діставши епілептичного нападу упала в воду. — В Яворі пов. Ліско 6-літний Василь Федик упав до ріки й ізза браку помочі втопився.

Дивний випадок. В Друскеніках у Виленщині вдарив грім у хрест на даху. Хрест пробив дах та впав до костела, забиваючи жінку інженіра Паґовську з Варшави та одну селянку.

Невдала прогулька. В часі прогульки в околиці Бруховик розбився самохід, а їдучі ним дві львівські театральні артистки Чайківська і Ничівна віднесли тяжкі рани.

Пожежа. Доносять нам, що в селі Ценяві коло Коломиї счинився пожар дня 4. липня о год. 8. рано. Причина пожару на разі незвісна. Згоріла хата, дві стодоли, а в другій хаті ушкоджений дах, де містився склеп Антона Кобилянського. Перебуваючий на вакаціях студент промислової школи Тарас Піщак довершив геройського вчинку, бо зпосеред огня виніс малу дитину, котра в той час спала в колисці. Шкода виносить около 5.000 золотих.

Страшна громовиця. Дня 27.6. шаліла у Радчи біля Станиславова страшна громовиця. Від ударів громів згоріло 4 хати, убитий оден чоловік і дві жінки поражені, яких з трудом удалось привести до життя.

Конокради. В несвіжськім повіті на польсько-совітськім кордоні множаться від якогось часу випадки крадіжи коней. Слідство виказало, як подають польські часописи, що ті коні переводяться за кордон, переважно до совітів.

Соймовий злодій. Поліція арештувала молодого соймового возного Каспшака в звязку з ведення слідства в справі неудачного замаху на соймову касу. Каспшак признався, що мав намір обікрасти соймову касу.

Жертви

Зложили жертви на Місійниії Інститут ОО. Василіян в Бучач

ТРАВЕНЬ

Боневичі: Кострик Василь 2, Борщів: Стадникова Анна 10, Бресть: Волошин А. 10, Бучач: Винарова Ольга 30, Ворвулинці: О Лозовий В. 3, Гаї-Бучач: Купчинська Галя 1, Ґданськ: Баранівна Анна 30, Заставці: О. Кубаєвич Г. 5, Збараж: Клекоторович Анна, Козак Анна, Адамович Александра, Адамович Андрей, Яремчук Марія, Яремчук Настя, Добротвор Параня, Сафіянчук Настя, Яремчук Марія, Нагірна Юлія, Цішецька Анна по 1, Зелена: Свищукова Зофія 2, Зубрець: О. Збудовський В. 5, Князівське: О. Левицький Михаїл 2, Львів: Шепелєва Анастазія 1, Лісько: О. Шуплат Юліян 5, Лиськів: Три Місійні Кружки 3, Нагірянка-Бучач: Свинарчин Юлія Благодітелька 100, Нестаничі: Швед Марія 2, Демків Параня 2, Обельниця: Баран Ев. 4, Кубарич Анна 2, Обертин: Матковська Марія 1, Когутова Марія 1, Переволока: ПП. Олесницькі 10, Познань: Варусевич Теофіль 5, Помірці: О Боднарук Лазар 10, Себечів: Мусій Ілія 4, Соколів: Сивуляки Р. і С. 2, Ступниця руська: Ґеремеш Анна 1 50, Станиславів: Учениці Семинара СС Василіянок: Мончук Теця, Антимович Софія, Ґурська Евстахія, Павлюк Влодзя, Шумська Марія по 1, Тарнів: Кіцак Василь 2, Торговиця: О. Корбутяк Микола 3, Тудорів: Соневицький Іван 5, Фірлеїв: О. Ґорчинський Мих. 2, Худиківці: Лазенків Марія 2, Пакославський Михайло і Никола 5, Ямниця: Бодак Анна, Шпильчак Марія, Вой-

---

вила на столі всілякі присмаки, печені, варені. І гуску печену, обідрану зі шкіри, як це жидівський звичай велить і „локшене“[16] з цукром і цинамоном і рибу по жидівськи з цибулею, а що це світлий день „Сімхес Тойре“ й так годиться, то дівчата ще поприносили всілякі сезонові овочі: трошки на куски покраяного кавуна і яблок і сливок ба навіть китичку винограду. А горіхів то вже не жалували. І волоських і ліскових по всьому столі понакидали.

За дівчатами поприходили й обидва молоді „цивілізовані“ жиди-доктори. То по правді доктор від права та тільки один Абрум (з панська Адольф) Ґрайбах а Зеліґ (фальсе Зиґмунд) Драйфах всього з третього семестру правник. Але цей останній буде колись, чим? Адвокатом. Ну, то що це пошкодить уже від тепер величати його доктором. Хай навикає. Обидва молодці, як прийшли між поважне товариство, теж уже капелюхами нарядили свої вчені голови. Дівчата Кранця і Хавця посідали оподалік під вікном, лущили зубами горіхи і посміхувалися, а хлопці позасідали за столом до гурту. Счинився ще дужчий гармідер, всі нараз балакали нашим милозвучним жарґоном. Тільки молоді доктори вживали клясичної мови Шілера й Ґетого, а инколи до панночок кинули яке слівце „пойліш-гоїш“. Тільки наш мелямед раб Хаскель сидів на почесному місці мовчки і наче дрімав. Він, як звичайно — мислив і гадкою шибав десь по засвітових просторах поміж небесними Майлехами, або може провірював, що саме тепер робить Аденой у небесах, бо позиркував на годинник, що харчів на стіні.

— Щось наш „цудик“ Цві Ґен Хуне загнівався, — перший обізвався грімкіще раб Нухим Беґляйтер. — А чи то в таке веселе свято годиться так злоститися? Занадто, бачу, вчений, занадто „махт зіх ґройсе“[17]). Ну, ну, він навіть зважився кинути таке слово негарне: „ніддуй“.

— Молоде пиво, раб Нухим, молоде пиво — відповів мелямед Хаскель. — Але вчений то він є. І „месемедреші“ „балтвиле“ гідного зіставлю й „хайдері“ та Бейс Якіфові доброго мелямеда.

— Але „ніддуй“ не смів кричати! — докинув старий Ківе.

— Він не кричав, тільки зашипів, — спростував молодий доктор Ґрайбах. — Це було до нас, що ми голені та без капелюхів сиділи.

— Само собою, що не мав права комусь в очі кинути страшне „ніддуй“ — з черги встряв до розмови господар хати раб Мойше Кеніґ. Це право належить тільки нам, членам кагалу. І то я, хоч голову тутешнього кагалу, не смію сам від себе комусь таке сказати. Це мусить порішити ввесь кагал.

— А пощо дразнити такого побожного чоловіка? Пощо? — питав Хаскель. — Ось і ви — обернувся до молодих марморейних докторів, — теж на свій спосіб люде вчені і повинні закон шанувати, а ви, аж сум бере, бороди і вуса поголили, пейсів не носите, голою головою світите. Чи Аденой буде вам благословити? Чи майлехи будуть вами тішитися?

— Будуть, раб мелямед, будуть, — відповів весело др. Авругом. — Бо ми це все робимо для жидівського добра, бо будь як будь, а ми жиди. Не такі може побожні жиди, як ви всі, панове, бо немали часу всі святощі вивчити й вивердити на память, але ми жиди й пильнуємо, щоби завжди й усюди Жид мав верх і право. Бо віримо, що ввесь світ належиться Жидам, бо Жиди це аристократія світа.

— „Азой“, „йо“, „ріхтіґ“, „умайн“!— кричали всі гості і приплескували в долоні.

(Дальше буде.)

[16]) *„Локшене“* = макаран з білого тіста.

[17]) *„Махт зіх ґройсе“* = чваниться.

новська Марія, Дойчаковська Анна, Смижак Варвара, Ґалярник Марія, Катамай Доня, Ґалярник Марія Горішна, Тачинська Доня, Катамай Параска по 60 ґр., Яструбків: Баран Анна Благодітелька 110, Калимон Параска Благодітелька 50.

Управа Міс. Інституту пересилає всім жертводавцям щире „Спасибіг!"

Сектанство і зріст релігійности на Радянщині

Завзятуща боротьба радянської влади з релігією викликала наслідки, що їх зовсім не сподівалися червоні царі. Останні роки принесли на Радянщині небувалий розріст сектанства, що обхопило широкі верстви населення. Типовим прикладом, як шириться сектанство на Радянщині, є відносини в Лєнінграді. Це „перше пролетарське місто" числило в 1923 р. 43 релігійних товариств, а з початком ц. р. було їх уже 80. Число сектантських домів перевищило вже в Лєнінграді цифру 700. Також і в інших містах шириться сектантство. Секти ці здобувають щораз більше сторонників, головно серед молодшого комуністичного покоління. Відомий теоретик більшовизму Бухарін накликує почати боротьбу зі зростаючим впливом релігійних рухів на молоде покоління. Найбільш розвинені секти: баптисти, евангелисти, адвентисти, унітаристи. Багато сект має назви своїх засновників. Сектярі влаштовують театральні вистави й послугуються вишколеними аґітаторами для вербовання нових сторонників. Та побіч сектанства видно на Радянщині щораз сильнійший зріст релігійности. Московська „Рабочая Газета" оповіщує цікаве інтервю з Омеляном Ярославським, провідником т. зв. „Безбожників", найчисленнійшої атеїстичної орґанізації в Росії, бо має понад чверть міліона членів. О. Ярославський признає, що дійсно дається замітити виразне відродження релігійних почувань і приписує це впливови нових „буржуазійних" кляс, себто наново збогачених купців і селян. Останній Великдень виявив із одного боку силу релігійности, що відроджується, а з другого боку силу „безбожників", що мають поміч правительства. Союз Комуністичної Молоді взяв у свої руки ініціятиву нагальної кампанії в відтяганню населення від Церкви влаштуванням в часі Великодного Тижня безплатних кінематоґрафічних показів, танців та інших видовищ у робітницьких клюбах саме в тих годинах, коли відбуваються найторжественніші богослуження. Та всеж таки мусіли признати самі „безбожники", здвиг у церквах не був зовсім менший, як у передвоєнних часах. Хоч атеїсти вживали всіх зусиль, не видно було зовсім, щоб релігія, як вони заповідали, була засуджена на Радянщині на загибіль. Традиційні російські хатні вівтарики, що в них постійно горить світло перед іконою, появляються щораз частіше навіть у цих робітницьких домівках, де в другому розі є Лєнінів вівтар з його творами і портретом. Щораз частіше теж можна вичитати в радянських часописах нарікання, що пропаґанда Союза „Безбожників" не дає бажаних і сподіваних вислідів супроти „надто закоріненого в народі релігійного почування".

(Н. З.)

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Із нинішним числом висилаємо чеки П. К. О. та просимо по день 1. VIII. 1928 р. вирівнати всі залеглости відносно передплати.

В дни 1. VIII. ц. р. здержимо висилку нашого часопису всім цим, які не вплатили залеглостий, а належний нам довг примусово стягнемо.

Відповідальний редактор: Антін Лотоцький

З друкарні Вид. Сп. „Діло", Львів, Ринок 10.